

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXIX

Nr 3

WARSZAWA 1972

<http://rcin.org.pl>

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIX

1972

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1972

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2411 + 189 egz. Ark. wydawn. 28,75, ark. drukarskich 17,75
Papier druk. sat. kl. V, 70 g. B1
Oddano do składania 22.III.72 r. Podpisano do druku 11.VII.72 r.
Druk ukończono w lipcu 1972 r.
Zam. 278/72 A-106 Cena zł 30,—
Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

1912 K 29 c

СОДЕРЖАНИЕ

Данута Ляпис и Богдан Ляпис — Бегинки в Польше в XIII и XIV вв.	521
Рышард Хоецки — Патриотическая оппозиция во время сейма 1773 г.	545
Александра Бергманова — Белорусский еженедельник „Наша Нива”	563

ПОЛЕМИКИ – ОБЗОРЫ – ИНФОРМАЦИИ

Бронислав Геремек, Тадеуш Лепковски, Ян Маляновски, Зофия Стефановска — Вокруг традиции	583
Вацлав Длугоборски — Польские учебники по экономической истории мира . .	599
Казимеж Песович — Первые польские учебники по всеобщей экономической истории	613
Кароль Модзелевски — „Нарок” — бенефиции города	623
Збигнев Вуйцик — О Международном положении Речи Посполитой в XVII в. . .	633
Ежи Теодорчик — Еще несколько слов о Цецоре	645
Ежи Едлицки — История и мир ценностей	655

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Ханна Ендрушак — История и будущее	661
Людвик Хасс — Интеллигенция: понятие и факт	666
Тадеуш Лепковски — Эссе о рождении современной эпохи	679
Юлиуш Бардах — История послевоенной ППС	685
ХРОНИКА	783
IN MEMORIAM	791
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	796

TABLE DES MATIÈRES

Danuta Lapis et Bohdan Lapis — Les béguines en Pologne aux XIII ^e et XIV ^e siècles	521
Ryszard Chojecki — L'opposition patriotique pendant la Diète de 1773 .	545
Aleksandra Bergmanowa — L'hebdomadaire biélorusse „Nasza Niwa”	563

POLEMIQUES — CRITIQUES — INFORMATIONS

Bronisław Geremek, Tadeusz Łepkowski, Jan Malanowski, Zofia Stefanowska — Autour de la tradition	583
Wacław Długoborski — Les manuels polonais de l'histoire économi- que du monde	599
Kazimierz Piesowicz — Les premiers manuels polonais d'histoire écono- mique universelle	613
Karol Modzelewski — Le "narok" — bénéfice de l'enceinte castrale . .	623
Zbigniew Wójcik — La situation internationale de la République nobi- liaire au XVII ^e siècle	633
Jerzy Teodorczyk — Du nouveau sur Cecora	645
Jerzy Jedlicki — L'histoire et le monde des valeurs	655

ARTICLES CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Hanna Jędruszczak — L'histoire et l'avenir	661
Ludwik Hass — L'intelligentsia, notion et réalité	666
Tadeusz Łepkowski — Essai sur la naissance de l'époque contemporaine	679
Juliusz Bardach — Histoire du Parti socialiste polonais après la guerre .	685

CHRONIQUE	783
IN MEMORIAM	791
LETTRES A LA REDACTION	796

SPIS TREŚCI

Danuta Lapis i Bohdan Lapis — Beginki w Polsce w XIII i XIV wieku	521
Ryszard Chojecki — Patriotyczna opozycja na sejmie 1773 r.	545
Aleksandra Bergmanowa — Białoruski tygodnik „Nasza Niwa”	563

POLEMIKI — PRZEGLĄDY — INFORMACJE

Bronisław Geremek, Tadeusz Łepkowski, Jan Malanowski, Zofia Stefanowska — Wokół tradycji	583
Wacław Długoborski — Polskie podręczniki gospodarczych dziejów świata	599
Kazimierz Piesowicz — Pierwsze polskie podręczniki powszechnej historii gospodarczej	613
Karol Modzelewski — Narok — beneficjum grodu	623
Zbigniew Wójcik — W sprawie sytuacji międzynarodowej Rzeczypospolitej w XVII wieku	633
Jerzy Teodorczyk — Jeszcze o Ceczce	655
Jerzy Jedlicki — Historia a świat wartości	655

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Hanna Jędruszczak — Historia i przyszłość	661
Ludwik Hass — Inteligencja: pojęcie i fakt	666
Tadeusz Łepkowski — Esej o narodzinach epoki współczesnej	679
Juliusz Bardach — O dziejach powojennej PPS	685

*

H. Zins, Historia Anglii — Stanisław Grzybowski	699
H. Katz, Historia Stanów Zjednoczonych Ameryki — Izabela Rusinowa, Irena Spustek	703
R. Boutruche, Seigneurie et féodalité — Stanisław Russocki	706
T. Wojciechowski, Szkice historyczne XI wieku — Gerard Labuda	710
K. Maleczyński, Studia nad dokumentem polskim — Karol Mieszkowski	713
H. Samsonowicz, Złota jesień polskiego średniowiecza — Antoni Gąsiorowski	716
K. Blaschke, W. Haupt, H. Wiessner, Die Kirchenorganisation in den Bistü- mer Meissen, Merseburg und Naumburg um 1500 — Stanisław Traw- kowski	719
Z. Kulejewska-Topolska, Struktura prawna aglomeracji osadniczej Poznania od XV do XVIII w. — Tadeusz Lalik	720
S. Grzybowski, Pretendenci i górale — Jerzy Fijas	722
A. Falniowska-Gradowska, Ostatnie lata działalności sądu referendarskiego koronnego — Jerzy Kowecki	724
Napoleon und Europa — Stanisław Salmonowicz	728
A. Zahorski, Z dziejów legendy napoleońskiej w Polsce — Juliusz Willaume	729
K. Girtler, Opowiadania — Wiesław Bieńkowski	731
S. Kalembka, Wielka Emigracja — Stefan Kieniewicz	733
W. Sliwowska, W kręgu poprzedników Hercena — Genowefa Kurpisowa	736

S. A. Nikitin, Oczerki po istorii jużnych Sławian i russkobalkańskich swiaziej w 50—70-je gody XIX w. — Mieczysław Tanty	739
J. Przygoda, Texas Pioneers From Poland — Andrzej Brożek	742
H. Wereszycki, Walka o pokój europejski 1872—1878 — Adam Galos	744
A. S. Bejlis, Stanowlenie marksistskiej istoriografii w Bolgarii — Adam Koseski	749
P. A. Zajonczkowski, Rossijskoje samodierżawije w konce XIX stoletija — Zygmunt Łukawski	751
E. Mendel, Polacy na Górnym Śląsku w latach I wojny światowej — Zygmunt Hemmerling	753
J. Isorni, Histoire véridique de la Grande Guerre; H. Castex, A. A. de la Far, Les dessous de la guerre 14—18 — Tomasz Schramm	757
K. Trzebiatowski, Szkolnictwo powszechnie w Polsce w latach 1918—1932 — Tadeusz Filipkowski	760
A. Poniatowska, Polskie wychodźstwo sezonowe na Pomorzu Zachodnim w latach 1918—1939 — Karol Fiedor	764
Z. Sládek, Hospodářské vztahy ČSR a SSSR 1918—1938 — Jerzy Tomaszewski	767
F. Hawranek, Niemiecka Socjaldemokracja w prowincji górnośląskiej w latach 1929—1933 — Jerzy Krasuski	769
J. J. Terej, Rzeczywistość i polityka — Włodzimierz T. Kowalski	771
I. Sachs, La Découverte du Tiers Monde — Marcin Kula	773
Organizacja Narodów Zjednoczonych — Krzysztof Skubiszewski	778
„Biuletyn Biura Historycznego CRZZ”, „Kwartalnik Historii Ruchu Zawodowego” — Janina Schoenbrenner	780

KRONIKA

Walka z cudzoziemszczyzną w kulturze polskiej — Wojciech Karpiński	783
Konferencja bałtycka w Warszawie — Benedykt Zientara	784
Likwidacja wielkiej własności ziemskiej w Polsce Środkowej — Helena Kisiel	785
Badania nad dziejami społeczeństwa i państwa polskiego	787
XX lat Instytutu Historyczno-Prawnego UW — Iwona Rummel	788
Przygotowania do VI Międzynarodowego Kongresu Historii Gospodarczej w Kopenhadze	789

IN MEMORIAM

Leon Baumgarten (1902—1971) — Jan Kancewicz	791
Stanisław Pazyra (1904—1971) — Elżbieta Balcerzak	792
Ryszard Przelaskowski (1903—1971) — Helena Więckowska	794

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie <i>Dziejów oświaty polonijnej w Stanach Zjednoczonych</i> — Józef Miąso	796
Wyjaśnienie — Marian Zgórnjak	798

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXIX, z. 3, s. 519—802, lipiec—wrzesień, Warszawa 1972.

Indeks 36432